Tulevaisuusverstas Pitkospuut-hankkeen asiakasinterventiona

28.9.2021

Pitkäaikaissairaudet voivat vaikuttaa monella tavalla ihmisen elämään, työllistymiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Ne voivat murentaa elämän hallintaa ja heikentää resilienssiä. Elämä pitkäaikaissairauden kanssa voi heikentää sekä fyysistä että henkistä hyvinvointia, koska siihen liittyy usein oireiden jokapäiväisyys. Erilaiset oireet, kipu, uupumus, uniongelmat ja mahdolliset liikkumisvaikeudet saattavat vaikuttaa laaja-alaisesti arkipäivästä selviytymiseen. Bleeker ja Mulderij (1992) ovat kuvanneet oireiden jokapäiväisyyttä osuvasti ”elimistön hiljaisuuden menetyksenä.” Mikään ei tunnu sujuvan enää yhtä mutkattomasti ja helposti kuin aikaisemmin, vaan elimistön oirehtiminen vaatii jatkuvaa huomiota ja erilaisia hoitokeinoja. Fyysisten oireiden lisäksi ihminen saattaa kokea alakuloisuutta ja jopa masentua. Pitkäaikaisesta sairaudesta kärsivä ihminen saattaa pohtia elämänsä tarkoitusta ja miettiä, mistä löytäisi mielekkyyttä arkeen.

Työttömyys Etelä-Pohjanmaalla

Jokaisen työpanosta tarvitaan tilanteessa, jossa Suomen väestö ikääntyy nopeasti. On tärkeää edistää pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten työttömien työnhakijoiden työllistymismahdollisuuksia. Etelä-Pohjanmaalla oli elokuun lopussa 5548 työtöntä työnhakijaa. Työttömien työnhakijoiden määrä oli vähentynyt vuoden takaisesta vertailuajankohdasta 23,9 prosenttia. Tilanteesta tekee kuitenkin haastavan se, että pitkäaikaistyöttömyys on kasvusuunnassa. Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleiden määrä oli noussut 34 prosenttia vuoden aikana. Yli 50vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 2184. Eniten työttömiä oli Seinäjoen ja Suupohjan alueella. (Suomen virallinen tilasto 2021.)

Tulevaisuusverstas työkykyä edistävänä interventiona

Pitkospuut-hankkeessa (2021-2023), jonka tarkoituksena on edistää pitkäaikaisista sairauksista kärsivien ja maahanmuuttajataustaisten työttömien työnhakijoiden terveyttä, työkykyä ja työllistymistä, yhtenä asiakasinterventiona sovelletaan tulevaisuusverstasta. Hankkeessa kehitetty interventio pohjautuu itävaltalaisen Robert Jungkin ajatuksiin tulevaisuuteen suuntautuvista työpajoista, joissa voidaan osallistaa kansalaisia heitä itseään koskevaan päätöksentekoon. Pitkospuut- hankkeen tulevaisuusverstaassa lähdetään liikkeelle niistä asioista, jotka työttömien elämässä ovat tällä hetkellä hyvin ja yritetään tunnistaa yhdessä heidän voimavarojaan sekä edistää voimavarojen tehokkaampaa hyödyntämistä. Tulevaisuusverstaassa keskustellaan erilaisten sairauksien ja oireiden merkityksestä työttömien elämään ja työllistymiseen sekä pohditaan, millaiset työt sopisivat parhaiten heille. Tulevaisuusverstaassa visioidaan pitkäaikaissairaiden työmaisemia muutaman vuoden tähtäimellä eteenpäin. Pyritään myös hahmottelemaan

vaihtoehtoisia työllistymis- ja urapolkuja.

Voimavaraistavan ja ratkaisukeskeisen toiminnan keinoin rakennetaan positiivisempaa tulevaisuuden työmaisemaa. Tulevaisuusverstaassa rohkaistaan ja kannustetaan pitkäaikaissairaita työttömiä työnhakijoita löytämään omat tulevaisuutta koskevat toiveensa, pelkonsa ja odotuksensa sekä ottamaan itse vastuuta ja tekemään oma tulevaisuutensa. Tulevaisuusverstaan tarkoituksena on aktivoida työttömiä ja rohkaista heidän luottamustaan omiin kykyihinsä ja mahdollisuuksiinsa.

Tulevaisuusverstaan viitekehyksenä on ratkaisukeskeisen lähestymistavan lisäksi myös toipumisorientaatio, ajattelun ja toiminnan viitekehys, jossa painotetaan voimavaroja, osallisuutta, toivoa ja merkityksellisyyttä. Tulevaisuusverstaan vetäjät kokevat voimavaraistavan ja ratkaisukeskeisen verstaan onnistuneen, jos se on lisännyt osallistujien itseluottamusta, toivoa tulevaisuuteen ja uskoa omiin työllistymismahdollisuuksiin sekä antanut heille onnistumisen kokemuksia yhteisen merkityksellisen reflektion kautta.

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, Vastuuyliopettaja, Kliininen hoitotyö
SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Lähteet:

Bleeker, H. & Mulderij, K. 1992. The experience of motor disability. Phenomenology and Pedagogy 10, 1-18.

Nordling, E. 2018. Mitä toipumisorientaatio tarkoittaa mielenterveystyössä? Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 134(15),1476-83.

Suomen virallinen tilasto. Työ ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto 2021. EteläPohjanmaan työllisyyskatsaus, elokuu 2021. Seinäjoki: Elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus (viitattu 26.9.2021). http://www.temtyollisyyskatsaus.fi/eteläpohjanmaa.aspx